

УРАСВх. № 301/23. 05.2014г.

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационния труд на Владимир Любомиров Котев за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” на тема: **”Характеризиране и систематизиране на игровата дейност в плажния волейбол”**.

Научен ръководител: доц. Георги Божилов, д-р

Рецензент: доц. Пенка Димитрова, д-р

Въвеждането на плажният волейбол в програмата на Олимпийските игри през 1992 г. в Барселона като демонстративен спорт и като официален през 1996 г. в Атланта, затвърдиха неговата популярност и необходимостта от задълбочени изследвания и анализи. Треньорите насочиха своите усилия към промяна в качеството и ефективността на подготовката, за да бъде тя съобразена с моделните характеристики на плажния волейбол.

По тази причина тематиката на представения дисертационен труд се характеризира с подчертана значимост и актуалност.

Докторантът си е поставил амбициозната цел да **„характеризира и систематизира игровата дейност в плажния волейбол”**, като чрез прилагане на систематизирана тренировъчна програма подобри специфичната работоспособност и игровите действия на високотласни волейболисти.

Целта е реализирана чрез 5 адекватно изведени задачи:

1. Изследване на физическите умения, интелектуалните качества и технико-тактическите възможности на състезателите по плажен волейбол.
2. Установяване на игровата ефективност на състезателите по плажен волейбол.
3. Разкриване на връзките и зависимостите между изследваните показатели за физически умения, интелектуални качества, технико-тактическите възможности и игрова ефективност.
4. Разработване и апробиране на специализирана комплексна тренировъчна програма, насочена към подобряване на технико-тактическите и игрови умения на състезателите в плажния волейбол.

5. Установяване на ефекта от внедряването на специализираната комплексна тренировъчна програма в подготовката на състезателите по плажен волейбол.

Дисертационният труд обхваща 150 страници основен текст, 5 страници литература, 21 страници приложения. Онагледен е с 17 таблици в текста плюс 6 в приложение и 51 фигури, като има стандартна структура на изложението. Библиографията към труда включва 139 литературни източника, от които 80 на кирилица, 52 на латиница и 7 Интернет сайта.

Съдържанието на първа глава, посветена на теоретичната постановка на проучването и направения литературен обзор по проблема обхваща 51 страници, структурирани в 4 параграфа, всеки от които с две подточки. В тях са представени: кратка историческа ретроспекция на развитието на плажния волейбол, характерните особености на игровата дейност, структурна диференциация и класификация на технико-тактическите действия в плажния волейбол, психо-физическа характеристика на плажния волейбол, особености на физическите качества на волейболиста в специфичната двигателна дейност на плажния волейбол.

В разработката на постановъчната част на дисертационния труд личи професионална компетентност на докторанта и много добро познаване на литературата по изследвания проблем. Обхванати са почти всички основни публикации, имащи отношение към разработвания в дисертацията проблем.

За успешното осъществяване на изследването е приложена комплексна методика, която включва: 1. Проучване и анализ на информационните източници; 2. Спортно-педагогическо тестиране; 3. Педагогическо наблюдение и запис на игровите действия; 4. Спортно-педагогически експеримент.

При спортно-педагогическото тестиране са снети 34 показателя, представени в 4 таблици. В таблица 1 са включени показатели за оценка на нивото на физическото състояние и координационните способности - 9 показатели. В таблица 2 са представени 8 показатели за оценка на нивото на технико-тактическите умения, в таблица 3 са 14 показатели за оценка на игровата ефективност, а в таблица 4 са показателите за оперативно мислене – 23 на брой.

Разработената специализирана комплексно-тенировъчна програма включва 4 вида основни тренировъчни средства (представена в приложение №3).

1. Упражнения за усъвършенстване на уменията за игра с топка.

2. Упражнения, насочени към усъвършенстване на действията на състезателите в системата – **посрещане – второ подаване – първична атака.**
3. Упражнения за усъвършенстване на действията на състезателите в системата – **начален удар – защита – контра атака.**
4. Игрови упражнения.

Проучването е добре замислено, поетапно реализирано и коректно и подробно представено като прави впечатление прецизността, с която е направено тестирането, по отношение на температура, скорост на вятъра, дълбочина на пясъка и пр.

Изследването е осъществено с 26 състезатели, които са разделени в 2 групи – експериментална и контролна. Експерименталната група включва 8 състезатели от националните отбори на България за младежи до 23 години. Контролната група включва 18 състезатели от цялата страна. В края на експеримента състезателите от двете групи участват в заключително спортно-педагогическо тестиране за установяване ефекта от проведения спортно-педагогически експеримент.

Резултатите са позволили цялостно обхващане и разработване на проблема – от диагностиката на изследваните параметри чрез подбора и класифицирането на упражненията за усъвършенстване на основните елементи от техниката на играта, до създаването на научно обосновани критерии за оценка на получаваните педагогически резултати и тяхното използване като обратна информация.

Анализът на основните емпирични резултати и данните от приложените вариационен, корелационен и сравнителен анализ е обективен и изчерпателен. Задълбочено е анализиран и педагогическия експеримент като получените резултати от началото и края на експеримента са сравнени, за да се разкрие ефектът от прилагането на систематизираната тренировъчна програма и защити работната хипотеза. Изведени са 9 извода и са направени 4 препоръки за практиката, с които завършва изложението на дисертационния труд.

Към дисертационният труд са включени 3 приложения от 21 страници, които съдържат таблици, корелационни матрици и най-същественото, приложение №3, озаглавено „Тренировъчни средства за усъвършенстване на игровите действия и взаимодействията на състезатели по плажен волейбол”, като на 14 страници са описани 70 упражнения за усъвършенстване на играта с топка, игровите действия и взаимодействия и игрови упражнения.

Обобщавайки, представеният дисертационен труд обуславя становището ми, че докторантът Владимир Котев притежава необходимата способност за осъществяване на

самостоятелна, задълбочена и компетентна научно-изследователска работа. Умее да си поставя за изследване значими и актуални проблеми, важни както за теорията, така и за педагогическата практика в областта на плажния волейбол. Умее творчески да ползва литературата, да анализира и интерпретира експерименталните резултати. Основните приноси в рецензираният труд, според мен, се заключават в следното:

1. За първи път са разкрити средното ниво и вариативността на изследваните признаци чрез 34 показатели при състезатели по плажен волейбол.
2. Установени са връзки и зависимости между изследваните показатели за специфична работоспособност, оперативно мислене и игрова ефективност, които създават предпоставки за контрол и оценка на подготовката, а така също и за подбор на състезатели за представителните отбори.
3. Осъществен е спортно-педагогически експеримент за установяване значимостта на разликите между средните нива на експерименталната и контролна група в плажния волейбол.
4. Установено е влиянието и ефективността на специализирана комплексна тренировъчна програма в плажния волейбол.
5. Обобщаването на резултатите от всеки параграф доближава получените резултати до практиката и създава предпоставки за изграждане на модел на подготовката и игровата дейността на плажния волейбол.

Всички посочени приноси обогатяват както в теоретично така и в научно-приложно отношение тренировъчния процес по плажен волейбол, и оформят положителната ми оценка за представения дисертационен труд в неговия цялостен и завършен вид.

Наред с безспорните достойнства на дисертационния труд, с оглед по-пълното изясняване и прецизиране си позволяваме да направим някои препоръки и да зададем въпроси.

1. Предложената програма създава ли възможност в рамките на апробираното натоварване (16 работни седмици, 78 тренировъчни дни, 78 тренировки, 137 тренировъчни часове, 18 състезателни дни и 16 почивни дни) за преквалифициране на волейболисти от класическия в плажния волейбол?
2. Каква предварителна подготовка трябва да имат състезателите, които изпълняват програмата, за да се получат резултатите, необходими за тяхната реализация в плажния волейбол?

3. Какво е Вашето виждане – трябва ли да се подготвят състезатели по плажен волейбол, специално за това, без да преминават през класическия или да се следва традицията до сега?

Препоръки:

1. Би било целесъобразно докторантът да изрази своето отношение към съществуващата в момента програма за подготовка на състезатели по плажен волейбол.
2. Към препоръки №1 и №2 в дисертационния труд да се посочат специализирани упражнения.
3. Издаването на ръководство по плажен волейбол на базата на дисертационния труд би подпомогнало работата на треньори и специалисти.

Авторефератът в обем от 40 страници коректно и точно в сбита форма излага основните положения на дисертационния труд. Посочени са 3 научни публикации по темата на дисертационния труд.

В заключение:

Представеният дисертационен труд на Владимир Любомиров Котев има цялостен и завършен вид и е лично негово дело. Изследването е надеждно, теоретически и методически осигурено и реализирано. Трудът притежава методико-приложни приноси и поставя основите на изследванията в плажния волейбол в България. Всичко това разкрива безспорната способност на докторанта професионално, научно и компетентно да поставя, организира и провежда самостоятелна научноизследователска дейност.

Въз основа на това и съобразно изпълнените изисквания на ЗНСНЗ за присъждане на образователна и научна степен „Доктор, предлагам на специализираното научно жури по теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. методика на лечебната физкултура), в професионално направление 7.6.Спорт, да присъди на докторанта Владимир Любомиров Котев научно-образователната степен „Доктор”.

20 май 2014 г.

гр. София

Рецензент:

Доц. Пенка Димитрова, д-р